

APSTIPRINĀTA
ar LNB CV lēmuma Nr. 1-24
16.04.2014.

Latvijas Neredzīgo biedrības
Centrālās Valdes priekšsēdētājs
S.Sproģe

LATVIJAS NEREDZĪGO BIEDRĪBAS

ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

2014 – 2018.GADAM

Rīgā, 2014

SATURS

Ievads	3
1. LNB izveide un struktūra	3
2. Valsts deleģētās funkcijas.....	3
2.1. Sociālā rehabilitācija	3
2.2. Tehniskie palīgīdzekļi - tiftotehnika	4
2.3. Žurnāls „Rosme”	5
2.4. Suņi – pavadoni.....	5
3. Vides pieejamība	5
4. LNB CV un LNB TO darbība	6
5. Sports, kultūra, atpūta.....	6
6. LNB uzņēmumu darbība un dzīvojamais fonds.....	6
7. Nodarbinātība	7

NĀKOTNES MĒRĶI

Ievads.....	8
1. Izmaiņas likumdošanā.....	8
2. Sociālā rehabilitācija	9
3. Tehniskie palīgīdzekļi – tiftotehnika	9
4. Izdevniecības nodaļa – žurnāls „Rosme”	9
5. Suņi – pavadoni.....	10
6. Vides pieejamība.....	10
7. Nodarbinātība.....	10
8. Sabiedrības informēšana	10
9. LNB CV un TO darbība.....	11
10. Sports	11
11. Kultūra	11
12. LNB īpašumi un dzīvojamais fonds.....	12
13. LNB uzņēmumu darbība.....	12

Ievads

Latvijas Neredzīgo biedrības (turpmāk-LNB) Attīstības koncepcija jeb nākotnei izvirzīto mērķu kopums aptver piecus gadus – laika posmu no 2014.gada līdz 2018.gadam.

LNB turpmākajai attīstībai nepieciešama racionāla, līdzsvarota un finansiāli nodrošināta attīstības programma. LNB turpmākā attīstība balstāma uz neredzīgu un vājredzīgu cilvēku dzīves kvalitātes paaugstināšanu - nodrošinot iespēju dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi, kuras neatņemamas sastāvdaļas ir rehabilitācija, izglītība, nodarbinātība, labklājība un labvēlīgas savstarpējās attiecības.

1. LNB izveide un struktūra

LNB dibināta 1926.gada 16.jūnijā. Tā ir lielākā nevalstiskā organizācija Latvijā, kas apvieno neredzīgus un vājredzīgus cilvēkus, pārstāv un aizstāv to intereses valsts un pašvaldību institūcijās, nevalstiskajās organizācijās un uzņēmumos.

Uz 2014.gada 1.janvāri LNB bija 3048 biedri, t.sk. četri juridiskie biedri - Liepājas Neredzīgo biedrība un Tukuma Neredzīgo biedrība, Biedrība „Saules Stars AV”, kura nodarbojas ar bērniem, jauniešiem ar redzes invaliditāti un viņu vecākiem, Biedrība „Servisa suņu biedrība”.

Liepājas NB uz 01.01.2014 bija 553 biedru, bet Tukuma NB – 65 biedri. Varam teikt, ka no apmēram 12000 personu ar redzes invaliditāti Latvijā, LNB pat reiz pārstāv vairāk kā 25%. Analizējot biedru sastāvu pēc invaliditātes grupām tas ir sekojošs - 1.gr. – ir 1001 biedri, 2.gr. – 1157 biedri, 3.gr. – 311 biedri, pārējie – 403 biedri (bez Jūrmalas un Jēkabpils organizācijas biedriem).

LNB vada LNB Centrālā valde 9 cilvēku sastāvā atbilstoši LNB statūtiem. Praktisko ikdienas darbu veic LNB pārvaldes darbinieki uz 5 gadiem CV ievēlēta LNB CV priekšsēdētāja vadībā. No 10 LNB teritoriālām organizācijām (turpmāk – TO) 8 atrodas ārpus Rīgas – Balvi, Cēsis, Ventspils, Jelgava, Daugavpils, Jēkabpils, Rēzekne, Jūrmala. Tā katra apvieno līdz 4 lauku rajonu vietējām organizācijām.

Saimnieciskā un rehabilitācijas darba veikšanai LNB ir izveidojusi sekojošas sabiedrības ar ierobežotu atbildību: Rīgā - SIA”LNB Rehabilitācijas centrs”, SIA”LNB Jugla”, LNB SIA ”Strazdumuiža”, Liepājā – SIA”NB Liepājas uzņēmums”, LNB SIA ”Liepājas Pērkonīte”, Cēsis – SIA ”LNB Cēsu MRU”.

No 2012.gada septembra žurnāla „ROSME” izdošanu pārņēma LNB. No 2013.gada 14.februāra SIA Strazdumuižas klubam, tika piešķirts LNB struktūrvienības statuss.

2. Valsts deleģētās funkcijas

2.1. Sociālā rehabilitācija

Lai veiktu personu ar redzes traucējumiem sociālo rehabilitāciju Latvijā, 1992. gada 23. decembrī tika izveidots LNB Rehabilitācijas centrs. Ar 2003. gada 17. novembri Centrs mainījis savu juridisko statusu, kļūstot par bezpeļņas organizāciju sabiedrību ar ierobežotu atbildību «LNB Rehabilitācijas centrs» (turpmāk - Centrs), kurš vada un koordinē arī darbu visā Latvijas teritorijā 9 teritoriālajos rehabilitācijas Dienas centros (turpmāk - Dienas centri), kas darbojas Centra pakļautībā. 2004.gada decembrī Centrs reģistrēts LR komercreģistrā kā SIA «LNB Rehabilitācijas centrs». Centra galvenais uzdevums ir - Sociālā rehabilitācija, kas nozīmē cilvēka sociālo spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai atgrieztu cilvēku sabiedriskajā un darba dzīvē, atjaunojot vai apmācot tām prasmēm, kas dažādu apstākļu dēļ ir zudušas. Centrs sniedz personām ar redzes traucējumiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus par valsts budžeta līdzekļiem. Valsts apmaksā šādus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus cilvēkiem ar redzes traucējumiem:

- psiholoģiskās adaptācijas treniņus;
- orientēšanās un pārvietošanās iemaņu apguvi;

- pašaprūpes iemaņu apguvi;
- braila raksta apguvi;
- tiftotehnikas lietošanas apmācību;
- specializēto datortehnoloģiju un komunikācijas tehnoloģiju lietošanas apmācību;
- fiziskā un intelektuālā darba pamatprasmju apguvi;
- saskarsmes un radošās pašizteiksmes iemaņu pilnveidi;
- pielāgoto sporta aktivitāšu apguvi;
- konsultācijas un palīdzību klienta sociālo problēmu risināšanā.

Pakalpojumu sniedzējs izstrādā sociālās rehabilitācijas programmas un atbilstoši klienta individuālajam sociālās rehabilitācijas plānam nodrošina ar iepriekš minētajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem. Tiek piedāvāti divu veidu pakalpojumi:

1. Personas patstāvīgās funkcionēšanas iemaņu apguve dzīvesvietā - institūcijā (bez diennakts uzturēšanās) un/ vai dzīvesvietā: vidēji 50 stundu apjomā vienam klientam;
2. Personas patstāvīgās funkcionēšanas iemaņu apguve institūcijā (ar diennakts uzturēšanos): vidēji 400 stundu apjomā vienam klientam - šajā laikā klientam tiek nodrošināta iespēja dzīvot labiekārtotā RC dienesta viesnīcā un ēdināšana (3 reizes dienā), uzturēšanās laikā RC pieejama rehabilitācijas procesam vajadzīgā tiftotehnika (magnetolas, braila raksta iekārtas, datortehnika u.c.). Nodarbības notiek 5 dienas nedēļā. Tiek nodrošināta iespēja saņemt informāciju par citu pakalpojumu sniedzēju pakalpojumiem, ja kāda pakalpojuma sniegšana neietilpst RC kompetencē vai neatbilst tā tehniskajām iespējām.

2013.gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus saņēma 527 personu ar redzes traucējumiem.

Sociālās rehabilitācijas saņemšanas kārtību nosaka Ministru Kabineta Noteikumi Nr.1472. „Kārtība kādā LNB un LNS sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošina tehniskos palīglīdzekļus – tiftotehniku un surdotehniku”.

Centrs popularizē sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nepieciešamību, uztur un ievieto informāciju interneta mājas lapā par rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas iespējām, veicina sabiedrības informēšanu, piedaloties pasākumos, izstādēs, TV un radio raidījumos, sadarbojas ar žurnālistiem publikāciju izveidē.

2.2.Tehniskie palīglīdzekļi – tiftotehnika

Sākot ar 2010. gada janvāri LNB CV pārņēma Valsts Aģentūras "Tehnisko Palīglīdzekļu Centrs" speciālo palīglīdzekļu - tiftotehnikas - izdales funkciju personām ar redzes traucējumiem.

LNB Tiftotehnikas nodaļa atrodas Rīgā, Pāles ielā 14/2. Šobrīd šajā nodaļā strādā trīs darbinieki, kuru darba pienākumos ietilpst klientu konsultēšana, dažādu situāciju risināšana, gan tiftotehnikas izsniegšana uz vietas Rīgā Pāles ielā 14/2, gan izbraucot uz citām LNB TO.

Šobrīd tiftotehnikas nodaļā ir iespējams saņemt daudz un dažāda veida tehniskos palīglīdzekļus, kas spēj atvieglot cilvēka redzes invalīda ikdienu. Šobrīd par valsts budžeta finansējumu ir pieejami sekojoši tehniskie palīglīdzekļi: Lupas, teleskopi, binokulārās teleskopiskās brilles, salokāmie spieķi, baltie spieķi, dažāda veida pulksteņi, termometrs ar runas funkciju (ķermeņa), svāri ar runas funkciju (virtuves) vai svāri ar runas funkciju (ķermeņa), atskaņotājs, asinsspiediena mērītājs ar runas funkciju, diktofons, braila raksta rāmis, braila rakstāmmašīna, krāsu noteicējs, datorprogrammas, programma mobilajam tālrunim, alternatīvās ievadierīces, elektroniski palielinošs palīglīdzeklis.

Ik dienu tiftotehnikas nodaļā tiek saņemti vairāki iesniegumi ar lūgumu saņemt kādu no tehniskajiem palīglīdzekļiem, lai sniegtu šo pakalpojumu tiek izvērtēts vai konkrētā persona ir iesniegusi visus nepieciešamos dokumentus, vai tiftotehnikas nodaļā ir pietiekams daudzums šo palīglīdzekļu, lai tos varētu izsniegt personai kam tas nepieciešams, ja tehnisko palīglīdzekļi uzreiz nav iespējams saņemt, klients stājas rindā un tiftotehniku saņem rindas kārtībā. Par tiftotehnikas saņemšanu klients tiek informēts ar informatīvu vēstuli.

Uz doto brīdi tiftotehnikas nodaļā ir izveidojusies situācija, ka uz dažiem tehniskajiem palīglīdzekļiem klientu rinda ir mazāka nekā pieejamie palīglīdzekļi, kas nozīmē to, ka klienti sev

vēlamo tehnisko palīglīdzekļi var saņemt tai pat dienā, kad tiek iesniegts iesniegums. Šobrīd palīglīdzekļi, kas atlikumā ir vairāk: asinsspiediena mērītājs ar runas funkciju, pulkstenis ar runas funkciju, krāsu noteicējs ar runas funkciju, datorprogrammas, svāri ar runas funkciju (ķermeņa). Līdz šim rādītāji ir parādījuši, ka pieprasītākais tehniskais palīglīdzeklis klientu vidū ir asinsspiediena mērītājs ar runas funkciju un pulkstenis ar runas funkciju.

Tiflotehnikas saņemšanas kārtību nosaka Ministru Kabineta Noteikumi Nr.1472. „Kārtība kādā LNB un LNS sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošina tehniskos palīglīdzekļus – tiflotehniku un surdotehniku”.

2.3.Žurnāls „Rosme”

No 2012.gada septembra žurnāla izdošanu pārņēmusi LNB Izdevniecības nodaļa. To nodrošina 2 algoti darbinieki, aizpildot 1,5 slodzi. No 2012.gada novembra žurnālu vada redaktore Anita Zvirgzde. Kopš 2013.gada septembra izdevniecības nodaļa pārcēlusies uz jaunām, plašākām telpām tai pašā adresē Pāles ielā 14/1, Rīgā. Iekārtota atsevišķa braila telpa (ar 2 darbavietām), kurā notiek arī žurnāla pēcapstrādes darbi, redakcijas telpa (ar 3 darbavietām), atpūtas telpa un ēdamistaba. Iekārtotas papildus 3 darbavietas (galdi, krēsli, datori), lai varētu piedalīties subsidēto darbavietu nodrošināšanā. No 2013.gada janvāra žurnālam palielinātā drukā izstrādāts jauns dizains, kas pielāgots cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

Izdevniecības nodaļā nomainīti vecie datori pret jauniem (Windows 7), iegūti 2 braila printeri un 2013.gada vasarā saņemts dāvanā braila printeris no Ventspils digitālā centra.

No 2013.gada septembra iesākta žurnāla arhīva digitalizēšana, piesaistot brīvprātīgos. Līdz 14.03.2014. piedalījušies 4 brīvprātīgie, kopumā nostrādājot 39,5 stundas. No 2014.gada janvāra redakcijā četrus mēnešus strādā viena persona no algotiem pagaidu sabiedriskiem darbiem, ko apmaksā NVA. Viņa ievada datorā žurnāla arhīvu.

No 2014.gada februāra žurnāls pieejams 3 formātos: palielinātā, braila un elektroniskā. Līdz ar to tiek veidota jauna žurnāla saņemšanas kārtība, jo palielinātā un braila drukas rindas vēl aizvien ir ierobežotas (200 un 55), bet elektroniskā — neierobežota (jo nepalielina patreizējās izmaksas). Izdevniecības nodaļas darbinieki sniedz maksas konsultācijas zāļu ražotājiem par medikamentu nosaukumu tulkošanu uz iepakojumiem braila rakstā, kā arī citus pakalpojumus, kas saistīti ar braila rakstu.

2.4.Suņi – pavadoni

Eiropas Savienības un Latvijas Valsts līdzfinansētā projekta „Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstība personām ar redzes traucējumiem Latvijā” - īstenošanas laiks no 2009.gada 21.augusta līdz 2013.gada 30.septembrim. Šā projekta ietvaros tika iegādāti un apmācīti trīs suņi – pavadoni, kuri pēc tam tika nodoti turējumā trīs personām ar redzes invaliditāti - Cēsīs, Preiļos un Ventspilī. Pēc projekta noslēguma suņi-pavadoni tika uzdāvināti to turētājiem, un par valsts budžeta līdzekļiem tiek sniegts atbalsts suņu-pavadoņu uzturēšanai. LNB kā juridisku biedru uzņēma Biedrību „Servisa suņu biedrība”, kura reģistrēta Biedrību un nodibinājumu reģistrā Rīgā 2013.gada 12.aprīlī. Tās mērķis ir veicināt cilvēku ar īpašajām vajadzībām pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā ar servisa suņu palīdzību, attīstīt suņu – pavadoņu un citu servisa suņu kustību Latvijā, apvienot Biedrībā servisa suņu turētājus, domubiedrus un atbalstītājus, piesaistīt ziedojumus šo mērķu sasniegšanai.

3. Vides pieejamība

Šobrīd, kā liecina Latvijas Centrālās statistikas pārvaldes dati, aptuveni 5% līdz 10% no kopējā iedzīvotāju skaita ir cilvēki ar invaliditāti, t.i. ar redzes, dzirdes, kustību un garīga rakstura traucējumiem. Šie cilvēki gandrīz katru dienu nonāk situācijās, kad nav iespējams pilnvērtīgi īstenot savas tiesības brīvi pārvietoties, saņemt pakalpojumus, informāciju u.c.

Liela daļa no kopējā iedzīvotāju skaita ir arī cilvēki pensijas vecumā - aptuveni nepilni 600 tūkstoši. Cilvēkiem sasniedzot pensijas vecumu rodas neatgriezeniskas fizioloģiskas izmaiņas, kas saistītas ar viņu vecumu, dažāda veida saslimšanas, arodslimības, zūd mobilitāte un funkcionalitāte, ir ierobežotas pārvietošanās iespējas. Kaut arī vairums pensijas vecuma cilvēku nav personas ar invaliditāti, viņiem ir īpašas vajadzības. Nepareizi novietots ielu aprīkojums apvienojumā ar šķēršļiem pārvietošanās ceļā, nepietiekošās virziena norādes un taustei pieejamā (taktīlā) informācija rada stāvokli, kad cilvēks ar redzes traucējumiem kļūst atkarīgs no citiem un viņa iespējas piedalīties ikdienas dzīves aktivitātēs tiek būtiski ierobežotas. Lai cilvēki ar redzes, dzirdes, kustību un garīga rakstura traucējumiem varētu brīvi integrēties sabiedrībā 2011.gadā Liepājas Neredzīgo biedrība sadarbībā ar LR Labklājības ministriju ir izstrādājusi vides pieejamības vadlīnijas „Vadlīnijas būvnormatīvu piemērošanai attiecībā uz vides pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem - personām ar redzes, dzirdes, kustību un garīga rakstura traucējumiem.”, kuras nosaka dažādus vides pieejamības kritērijus personām ar invaliditāti, kā, piemēram, automašīnu novietnes, kāpnes, zīmes telpu iekšpusē un ārpusē, ieeja ēkās, telpās, gaiteni, durvis, lifti, telpu labiekārtojums un aprīkojums, tualetes un dušas, ielu labiekārtojums, ietves, ielu krustojumi, publiskie parki, pakalpojumu un informācijas pieejamība, sabiedriskais transports utt.

4. LNB CV un LNB TO darbība

LNB CV un LNB TO aktīvi strādā, lai sasniegtu LNB mērķus.

LNB CV un LNB TO aktīvi ir uzsākušas dažādu projektu īstenošanu, lai piesaistītu finanses dažādu aktivitāšu īstenošanai, kas uzlabo LNB biedru – personu ar redzes invaliditāti dzīves kvalitāti un integrāciju sabiedrībā. Sadarbojoties ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisiju notiek personu ar redzes invaliditāti apzināšana, lai informētu par iespēju iesaistīties biedrībā, kā arī lai sekmētu personu ar redzes invaliditāti izglītību, kultūru, sportu, sociālo rehabilitāciju, arodapmācību, nodarbinātību un apgādi ar tehniskajiem palīgīdzekļiem, vides un informācijas pieejamību, kā arī, lai nodrošināt viņu interešu aizstāvību.

5. Sports, kultūra, atpūta

Dažādas lokālas sporta, kultūras, atpūtas aktivitātes organizē LNB CV un LNB TO uz vietām. Valsts mēroga sacensības sportā organizē Latvijas Neredzīgo sporta savienība. Kultūras un atpūtas pasākumi TO tiek organizēti ciešā sadarbībā ar pašvaldībām, Rīgā par kultūras pasākumiem rūpējas arī LNB Strazdumuižas klubs, kurā darbojas - koris „Jolanta”, bērnu vokālais ansamblis „Cielaviņa”, deju ansamblis „Strazdulēni”, sieviešu vokālais ansamblis „Rudens Roze”, vīru vokālais ansamblis „Senozols”, Strazdumuižas drāmas un dzejas teātris, Strazdumuižas pūtēju orķestris, kā arī grupa „Epsilons”. Sagaidot „LNB Strazdumuižas kluba” 50.gadadienu tika realizēti vairāki projekti, kuru ietvaros tika nomainīti logi, skatuves aizkari, atjaunoti krēsli lielajā zālē, uzšūti jauni tērpi un rīkoti dažādi pasākumi.

6. LNB uzņēmumu darbība un dzīvojamais fonds

LNB dzīvojamo fondu apsaimnieko namu pārvaldes: Rīgā – SIA "Strazdumuiža", Liepājā – SIA "Liepājas Pērkonīte", Cēsīs dzīvojamais fonds atrodas SIA "LNB Cēsu MRU" pārziņā. Nodarbinātības jomā darbojas trīs LNB ražošanas uzņēmumi - SIA "LNB Cēsu MRU", SIA "NB Liepājas uzņēmums" un SIA "LNB Jugla". LNB dzīvojamie nami, kopā ar redzes invalīdu specializētiem uzņēmumiem, tika veidoti kā vienota sistēma - LNB ciemati, lai kompleksi risinātu personu ar redzes invaliditāti darba un sociālos jautājumus.

LNB namu pārvalde SIA „Strazdumuiža” apsaimnieko LNB piederošo nekustamo īpašuma daļu Rīgā – 15 mājas ar kopējo platību 22103 m², tai skaitā 10 dzīvojamās mājas un dienesta viesnīca, kurās dzīvo 1107 iedzīvotāju, LNB Strazdumuižas klubs un četras administratīvās ēkas ar kopējo platību 3523,40 m². Dzīvokļu kopējā platība ir 20773,83 m², no tās 5842,27 m² aizņem redzes

invalīdi. LNB SIA „Strazdumuiža” šobrīd strādā 22 darbinieki no tiem 7 personas ar redzes invaliditāti. Namu pārvalde sadarbojas ar Sociālo dienestu, lai mazinātu iedzīvotāju parādus.

SIA „LNB Cēsu mācību un ražošanas uzņēmums” (turpmāk – SIA „LNB CMRU”) galvenie darbības virzieni ir nekustamā īpašuma noma un dzīvojamā fonda apsaimniekošana. SIA „LNB CMRU” apsaimnieko LNB piederošo nekustamo īpašuma daļu Cēsīs – 3 dzīvojamās mājas, ar dzīvokļu kopējo platību 5129 m², no kuras 1247 m² aizņem personas ar redzes invaliditāti, kā arī divas administratīvās ēkas ar kopējo platību 5301,60 m². SIA „LNB CMRU” šobrīd strādā 16 darbinieki no tiem 8 darbinieki ar dažādām invaliditātēm.

LNB SIA „Liepājas Pērkonīte” apsaimnieko trīs daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas (Dunikas ielā 1 – 56 dzīvokļi, Dunikas ielā 3 – 56 dzīvokļi un Krūmu ielā 28 – 31 dzīvoklis), kopā 142 dzīvokļi. Dzīvokļu kopējā platība ir 7256 m², no kuras 2801,3 m² aizņem personas ar redzes invaliditāti. No visiem dzīvokļiem 61 dzīvokļos dzīvo cilvēki ar invaliditāti vai ģimenes, kurās viens no ģimenes locekļiem ir cilvēks ar funkcionāliem traucējumiem. LNB uzņēmumu statūtos ir definēti uzdevumi: „personu ar redzes invaliditāti nodarbināšana un integrēšana sabiedrībā”. Vidējais strādājošo skaits uzņēmumā 2013. gadā ir 7 darbinieki, tai skaitā 4 cilvēki ar invaliditāti.

LNB uzņēmums SIA „LNB Jugla” nodarbojas ar nekustamā īpašuma iznomāšanu. SIA „LNB Jugla” 2013.gadā izvērtējot ienākumus un izdevumus tika pieņemts lēmums par darbinieku samazināšanu līdz minimumam, šobrīd strādā 3 darbinieki. Viens no galvenajiem uzdevumiem ir ēku sakārtošana ekspluatācijas vajadzībām, kā arī nostiprināšana zemes grāmatā.

LNB uzņēmums SIA „Neredzīgo biedrības Liepājas uzņēmums” nodarbojas ar namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošanu, kā arī ar nekustamā īpašuma iznomāšanu un ēkas Ganību iela 197/205, Liepājā apsaimniekošanu – ēkas kopējā platība 3949,30 m² zemes gabala platība 22856 m². SIA „Neredzīgo biedrības Liepājas uzņēmums” strādā 16 darbinieki no tiem 4 personas ar dažādām invaliditātēm.

LNB pieder arī nekustamie īpašumi Rēzeknē (kopējā platība 204,5 m²), un Ventspilī (kopējā platība 145,10 m²), kurās atrodas LNB TO un SIA „LNB RC” filiāles. LNB arī Daugavpilī pieder četri dzīvokļi Čiekuru ielā ar kopējo dzīvojamo platību 181,8 m². Dzīvokļos darbojas gan LNB Daugavpils TO, gan SIA „LNB RC” Daugavpils filiāle. Ik gadu LNB gatavo vēstuli LR Finanšu ministrijai par to, lai LNB piederošās ēkas un inženierbūves tiktu atbrīvota no nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem, ko arī ministrija atbalsta. LNB ar Valsts nekustamajiem īpašumiem ir noslēgti patapinājuma līgumi uz 10 gadiem par zemes lietošanu bezatlīdzības – Liepājā, Rēzeknē, Ventspilī.

7. Nodarbinātība

Pēdējās desmitgades ir būtiski mainījušas sabiedrības uzskatus par dažādām lietām. Ir paplašinājušās gan fiziskās, gan garīgās iespēju robežas, mazinājušies aizspriedumi un stereotipi arī attiecībā pret cilvēkiem ar invaliditāti. Vērojama tendence vairāk akcentēt nevis cilvēku veselības trūkumu un līdz ar to arī nevarību, bet izcelt to potenciālu, ko cilvēkam sniedz vēl atlikušais stabilais veselības stāvoklis, kas nenoliedz ne izglītības līmeņa paaugstināšanu, ne darba attiecību uzturēšanu.

Attieksmes maiņa sevī ietver to, ka cilvēkiem ar invaliditāti ir dota iespēja pašiem pārvaldīt savu dzīvi, dzīvojot to pēc iespējas patstāvīgāk un kvalitatīvāk. Nozīmīgu vietu sabiedrības attieksmes maiņā pret invaliditātes statusu ieguvušu personu ieņem nepieciešamība risināt nodarbinātības problēmas cilvēkiem ar invaliditāti. Daudzi cilvēki ir spējīgi un vēlas paši nodrošināt sev iztiku, strādājot pastāvīgu algotu darbu, bet viņiem trūkst informācijas par darba devēju piedāvājumiem, kā arī (vēl biežāk) nav pārliecības, ka piedāvātās darba vietas būs tiešām piemērotas viņu īpašajam veselības stāvoklim. Darba piedāvājumi no darba devēju puses nav retums, bet bieži vien trūkst atsaucības un uzņēmības no pašu personu ar invaliditāti puses.

Situācijas risinājums ir meklējams cilvēku ar invaliditāti nedrošības un neskaidrības attiecībā pret darba piedāvājumu pārvarēšanā, kas ir īstenojams, veicot kopīgas atklātās diskusijas, kurās

darba devēji iepazīstinātu klātesošos cilvēkus ar iespējām veiksmīgi darboties savos uzņēmumos, kļiedējot bažas par savu nespēju veikt attiecīgos darba pienākumus.

Lai gan darba devēji atzīst, ka varētu nodarbināt cilvēkus ar invaliditāti savā uzņēmumā, tūmēr tie min daudzus iemeslus, kādēļ šāda sadarbība nevarētu notikt, uzsverot gan to, ka uzņēmuma specifika neļauj nodarbināt invalīdus, gan arī to, ka neviena persona ar redzes invaliditāti nav pieteikusies.

No potenciālo darba devēju puses vērojami dažādi šķēršļi, lai uzņemtos sociāli atbildīgu rīcību un pieņemtu darbā cilvēku ar invaliditāti. Te jāpiemin sekojoši faktori:

Pārāk komplicēti uzdevumi darba vides pielāgošanai cilvēkiem ar invaliditāti.

Nepieciešamās kvalifikācijas vai izglītības trūkums cilvēkiem ar invaliditāti.

Informācijas neesamība (pastāv arī stereotipi, kas mazina vēlmi informāciju iegūt) par cilvēku ar invaliditāti darbaspējām, viņu fizisko un psiholoģisko noturību.

Sarežģīts birokrātiskais process, lai izveidotu subsidētās darba vietas.

Vairumam darba devēju nav bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir redzes invaliditāte un informāciju par tiem darba devēji pārsvarā guvuši no plašsaziņas līdzekļiem. Parasti viņu informācija ir virspusēja, jo plašsaziņas līdzekļos tiek ļoti virspusīgi atspoguļotas šo cilvēku problēmas.

Tātad ir nepieciešama darba devēju aktīvāka informēšana un pārliecināšana par cilvēku ar invaliditāti iesaistīšanas darba tirgū lietderību gan visas sabiedrības mērogā, gan arī uzņēmumu līmenī.

Pēc LNB statistikas datiem, dotajā brīdī no biedrībā iesaistītajām personām tikai 10% ir nodarbināti. Pēc LNB datiem uz 2014.gada 1.janvāri ārpus LNB sistēmas strādā 258 redzes invalīdi, LNB sistēmā strādā 49 redzes invalīdi.

NĀKOTNES MĒRĶI

Ievads

Viens no svarīgākajiem LNB mērķiem ir apvienot personas ar redzes traucējumiem vienā organizācijā. Latvija ir maza valsts, tādēļ mūsu spēks un stabilitāte ir atkarīga no spējas būt vienotiem savos mērķos.

Lai veicinātu LNB tālāku attīstību, jānosaka veicamie uzdevumi vairākos virzienos:

- personu ar redzes invaliditāti tiesību aizstāvība (pakalpojumi, vide, izglītība, nodarbinātība u.c.);
- LNB darbības uzlabošana un pilnveidošana;
- sabiedrības informēšana un izglītošana par personu ar redzes un citiem funkcionāliem traucējumiem iespējām un vajadzībām.

1. Izmaiņas likumdošanā

Sadarbībā ar valsts, pašvaldību institūcijām un citām nevalstiskajām organizācijām regulāri iesaistīties jaunu un esošo normatīvo aktu izstrādē un pilnveidošanā, kas saistīti ar personu ar funkcionāliem traucējumiem interešu aizstāvību labklājības, veselības, nodarbinātības, izglītības, kultūras u.c. jomās:

- sniegt priekšlikumus un līdzdarboties jauna normatīvā akta par sociālo uzņēmējdarbību izstrādē un ieviešanā;
- panākt, lai vides pieejamības prasības atbilstoši UD principiem (pakalpojumi, produkti, informācija, vide) personām ar funkcionāliem traucējumiem tiktu nostiprinātas normatīvajos aktos;
- veicināt normatīvo aktu izstrādi, kas sekmētu personu ar invaliditāti nodarbinātību, tādējādi motivējot darba devējus nodarbināt personas ar invaliditāti;

- panākt asistenta/pavadoņa pakalpojuma saņemšanas un sniegšanas kvalitātes uzlabošanu;
- sekmēt normatīvo aktu izstrādi, kas nodrošinātu suņa-pavadoņa pakalpojuma saņemšanu par valsts budžeta līdzekļiem.

2. Sociālā rehabilitācija

Veicināt sociālās rehabilitācijas pakalpojuma kvalitātes uzlabošanu personu ar redzes traucējumiem dzīvesvietā un institūcijā:

- pilnveidot sociālās rehabilitācijas programmas;
- veicināt rehabilitācijas procesā iesaistīto speciālistu profesionālo izaugsmi;
- izstrādāt jaunas prasībām atbilstošas sociālās rehabilitācijas programmas: „Sociālā rehabilitācija lauku vidē”, „Pielāgota rehabilitācijas programma personām ar redzes un garīga rakstura traucējumiem”, „Atbalsta un apmācību programma ģimenēm, kurās aug bērni ar redzes traucējumiem”, „Rehabilitācija programma pirmspensijas, pensijas vecuma un vientuļiem cilvēkiem ar redzes un citiem funkcionāliem traucējumiem”, „Rehabilitācijas programma personām ar redzes traucējumiem izglītības un nodarbinātības veicināšanai”, „Rehabilitācijas programma personām pensijas vecumā bez invaliditātes”;
- lai nodrošinātu drošu un kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu „Rehabilitācijas centrā” un tā filiālēs, veicināt vides pieejamības prasību ievērošanu atbilstoši Universāla dizaina (turpmāk –UD) principiem;
- piesaistīt finanses no valsts vai pašvaldībām dienas centru cilvēkiem ar invaliditāti darbības nodrošināšanai, lai nodrošinātu pēctecību, veicinātu cilvēku iekļaušanos sabiedrībā pēc sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas.

3. Tehniskie palīgīdzekļi – tiflotehnika

Regulāri sekot līdzi tehnisko palīgīdzekļu jaunumiem Eiropā un pasaulē. Sadarbībā ar Labklājības ministriju (LM) veicināt jaunas tiflotehnikas iekļaušanu valsts apmaksāto tehnisko palīgīdzekļu sarakstā, kas veicinātu neatkarīgāku un kvalitatīvāku patstāvīgu dzīvi cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Uzlabot Tiflotehnikas nodrošināšanas pakalpojuma kvalitāti, kā arī informēt plašāku sabiedrību par tehnisko palīgīdzekļu klāstu un pielietojumu cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Panākt patstāvīga finansējuma saņemšanu tehnisko palīgīdzekļu iegādei, tādējādi maksimāli mazinot rindā gaidīšanas laiku palīgīdzekļa saņemšanai. Veicināt tehnisko palīgīdzekļu pieejamību plašākai sabiedrības daļai (ar vai bez invaliditātes), lai būtu iespēja iegādāties palīgīdzekļus negaidot rindu uz valsts apmaksātiem palīgīdzekļiem, kā arī veicināt valsts sarakstā neesošo palīgīdzekļu pieejamību.

4. Izdevniecības nodaļa - žurnāls „Rosme”

Veicināt izdevniecības nodaļas attīstību uzlabojot materiāltehnisko bāzi, paplašinot pakalpojumu klāstu, kā arī popularizējot žurnālu „Rosme” un braila rakstu.

- palielināt pakalpojuma saņēmēju skaitu līdz 500 cilvēkiem gadā, palielinot redzīgo raksta žurnāla tirāžu līdz 300, braila drukā līdz 60, elektroniski līdz 140 eksemplāriem mēnesī;
- attīstīt žurnāla audio formāta izdošanu, nodrošinot tam atbilstošu tehnisko bāzi;
- pabeigt žurnāla arhīva digitalizēšanu un tā elektronisko materiālu pieeju publiski pieejamās interneta vietnēs;
- palielināt žurnāla finansējumu par 20%, lai nodrošinātu trīs darba vietu izveidošanu;
- veidot žurnāla tulkošanu krievu valodā lasošiem klientiem;
- izveidot žurnāla redakcijas telpās LNB audio studiju, lai aktivizētu cilvēku ar redzes invaliditāti radošo iniciatīvu un dotu iespēju viņiem popularizēt savus literāros darbus;
- popularizēt braila rakstību sadarbībā ar citām organizācijām, organizējot pasākumus Latvijā un piedaloties starptautiskos pasākumos;

- attīstīt braila drukas pakalpojumus Latvijā un nodrošināt to kvalitatīvu izpildi.

5. Suņi-pavadoņi

Attīstīt un popularizēt suņa-pavadoņa pakalpojumu Latvijā.

- Apzināt personas ar 1.grupas redzes invaliditāti (un vest to uzskaiti), kuras vēlas saņemt suņa-pavadoņa pakalpojumu;
- nodrošināt suņa-pavadoņa iegādi, apmācību un uzturēšanu pie klienta par valsts budžeta līdzekļiem;
- organizēt informatīvos pasākumus, lai informētu personas ar invaliditāti un visu sabiedrību kopumā par suņi-pavadoni tā nepieciešamību un sniegtajām priekšrocībām mobilitātes uzlabošanai.

6. Vides pieejamība

Sekmēt un līdzdarboties UD principu ieviešanā Latvijā, lai vide, pakalpojumi, produkti un informācija būtu pieejami visiem cilvēkiem vienlīdzīgi, tai skaitā arī cilvēkiem ar invaliditāti:

- veidot vienotu izpratni LNB sistēmā strādājošiem un biedriem par UD principu nozīmi un pielietojumu;
- sekmēt NVO pārstāvju un vides ekspertu iesaistīšanos ēku un vides novērtēšanā;
- veicināt jaunu vides pieejamības ekspertu sagatavošanu;
- konsultēt ieinteresētās personas vides pieejamības nodrošināšanai;
- iekļaut un nostiprināt LR normatīvajos aktos UD principus.

7. Nodarbinātība

Veicināt cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības iespējas, iesaistoties dažādu normatīvo dokumentu izstrādē un pilnveidošanā:

- organizēt jaunu nodarbinātības sfēru apzināšanu, piemēram, informācijas tehnoloģiju nozarē, un veidot šajās jomās darbavietas neredzīgiem un vājredzīgiem cilvēkiem;
- meklēt iespējas centralizēti un lokāli informēt un piesaistīt uzņēmējus – darba devējus par cilvēku ar invaliditāti darba spējām un iespējām;
- turpināt sadarbību ar atbildīgajām institūcijām, lai sekmētu sociālo uzņēmumu darbību Latvijā, kā arī iesaistīties sociālo uzņēmumu normatīvo dokumentu izstrādē;
- sadarboties ar atbildīgajām ministrijām par subsidēto darba vietu skaitu un termiņu palielināšanu valsts un ESF programmās;
- ieviest personu ar invaliditāti nodarbinātības kvotu sistēmas valsts un pašvaldību iestādēs.

8. Sabiedrības informēšana

Veicināt informācijas pieejamības nodrošināšanu plašākai sabiedrībai par cilvēku ar invaliditāti vajadzībām un iespējām LNB.

- turpināt mājas lapas www.lnb.gov.lv pilnveidošanu, regulāri ievietot aktuālo informāciju;
- veicināt TO un pārējo struktūrvienību vadītājus izmantot mājas lapu biedru un sabiedrības informēšanai par aktuālajiem jautājumiem;
- izmantot sociālo tīklu Twitter, Facebook un Draugiem.lv, u.c. kontus, lai veicinātu informācijas apriti;
- nodrošināt informatīvo materiālu/bukletu izdošanu par biedrību, pakalpojumiem, aktivitātēm utt.;
- pilnveidot darbu sabiedrības informēšanas jomā: sniedzot informāciju par LNB darbību, sniedzamajiem pakalpojumiem - preseī, radio un televīzijas raidījumiem, veicot dažādas akcijas sabiedriskās vietās, mācību un ārstniecību iestādēs u.c.

9. LNB CV un TO darbība

Lai nodrošinātu stratēģisku, saskaņotu un efektīvu biedrības pārvaldi, jāuzlabo iekšējā LNB CV, TO, juridisko biedru un pārējo struktūrvienību sadarbība:

- izvērtēt LNB sadalījumā teritoriālajās un vietējās struktūrvienībās un veikt nepieciešamās izmaiņas LNB statūtos;
- veikt informatīvos pasākumus jaunu biedru iesaistei biedrībā;
- sadarbībā ar LM un citām valsts institūcijām piesaistīt finansējumu organizācijas darbības nodrošināšanai ilgtermiņā;
- piesaistīt finansējumu TO priekšsēdētāju un (ja nepieciešams) viņu palīgu darba atalgojumam;
- apzināt organizācijas LNB biedrus, kam interesētu neredzīgu un vājredzīgu cilvēku interešu aizstāvība, veidot un koordinēt darba grupas priekšlikumu izstrādei;
- izveidot elektroniski parakstītu dokumentu apmaiņas sistēmu starp CV locekļiem, TO priekšsēdētājiem un LNB darbiniekiem;
- veicināt TO aktīvu darbību un veikt interešu aizstāvības pasākumus cilvēku ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanai;
- organizēt TO priekšsēdētāju sanāksmes un apmācības, lai risinātu aktuālos jautājumus;
- motivēt, ieinteresēt un dalīties pieredzē, lai jaunieši aktīvi iesaistītos biedrības darbā;
- veicināt LNB IT un vides pieejamības speciālistu pieredzes popularizēšanu un atalgotu iesaistīšanos citu NVO un valsts institūciju projektos;
- piesaistīt LNB un LNB TO ieinteresētās personas, brīvprātīgos, kas nav aktīvās darba attiecībās, kas varētu nest LNB labumu, atbalstu.

10. Sports

Veicināt aktīvāku LNB iesaistīšanos sporta pasākumu un citu aktivitāšu īstenošanā, sniedzot atbalstu esošiem sporta klubiem, sadarbībā ar paraolimpisko komiteju un Latvijas Neredzīgo sporta savienību;

- attīstīt sadarbību ar sporta organizācijām, kas nodrošina sporta aktivitātes cilvēkiem ar redzes traucējumiem Latvijā;
- veicināt veselīgu un aktīvu dzīves veidu LNB biedru vidū, popularizēt pielāgotās sporta aktivitātes cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

11. Kultūra

Attīstīt un popularizēt amatierkolektīvu darbību, apvienojot dziedāt, spēlēt, dejot un citādi radoši izpausties gribošus cilvēkus.

- Sadarboties ar Kultūras ministriju un pašvaldībām, lai saņemtu atbalstu un materiālo nodrošinājumu pašdarbības kolektīvu attīstībai;
- organizēt regulārus festivālus, kas pulcinātu labākos LNB amatierkolektīvus un individuālos izpildītājus;
- organizēt tematiskus pasākumus un aktivitātes, lai dotu iespēju ikvienam LNB biedram izpausties radoši;
- tiekties, lai LNB kultūras iestāžu darbs tiktu pašfinansēts, tā ietaupot citu LNB struktūrvienību finanšu līdzekļus.

12. LNB īpašumi un dzīvojamais fonds

Turpināt LNB īpašumu sakātošanu un saglabāšanu.

- nostiprināt visus LNB īpašumus Zemesgrāmatā;
- meklēt iespējas un investorus īpašumu sakārtošanai;
- piesaistīt finansējumu LNB īpašumā esošo ēku restaurācijai, remontam, teritorijas labiekārtošanai, energoefektivitātes uzlabošanai un vides pieejamības nodrošināšanai atbilstoši UD principiem;
- LNB dzīvojamās platības izīrēšanas normatīvos aktus veidot konsekventā saskaņā ar LR likumdošanu;
- Izvērtēt un pārskatīt visu LNB, tajā skaitā LNB uzņēmumu, nekustamo īpašumu esošo stāvokli, problēmas un iespējamus risinājumus.

13. LNB uzņēmumu darbība

- Izvērtēt nepieciešamību un iespējas reorganizēt LNB uzņēmumus efektīvākas un ekonomiskākas pārvaldības nodrošināšanai;
- aktīvāk līdzdarboties ES fondu līdzekļu piesaistē LNB dzīvojamo un administratīvo ēku energoefektivitātes uzlabošanā un īpašumu sakārtošanā;
- noteikt diferencētu īres un apsaimniekošanas maksu LNB uzņēmumos un dzīvojamās mājās, atbilstoši tirgū pastāvošajām izmaksām katrā reģionā;
- iespēju robežās veicināt LNB biedru nodarbinātību LNB uzņēmumos;
- sekmēt LNB uzņēmumiem iegūt sociālo uzņēmumu statusa;
- piesaistīt finansējumu no ES fondiem pilotprojekta īstenošanai, lai veicinātu uzņēmumu saglabāšanu un attīstību, kā arī vides pieejamības nodrošināšanai atbilstoši UD principiem.